

Inzicht in beleidsresultaten

RIJK IN UITVOERING • IN 18 FACTSHEETS

Waar gaat het over?

Kabinet en parlement maken voortdurend keuzes die gevolgen hebben voor de staatskas. Om dat goed te kunnen doen, is informatie nodig over onder meer de effecten van het beleid. Alleen zo valt te voorkomen dat er geld wordt gestoken in beleid dat niet of onvoldoende werkt, of dat er regelingen worden wegbezuinigd die juist wél goed werken. De Algemene Rekenkamer heeft in verschillende publicaties geconstateerd dat de rijksoverheid niet vaak en niet goed genoeg evalueert en dat dit een probleem vormt voor de publieke verantwoording aan het parlement. De studiegroep Begrotingsruimte beval in juli 2016 aan een 'operatie Inzicht in Kwaliteit' te starten en in de tussentijd een aantal maatregelen te nemen om beter te gaan sturen op evaluatie van beleid en de kwaliteit en bruikbaarheid van evaluaties te verhogen. Dit kan zijn weerslag krijgen in het nieuwe regeerakkoord.

Wie is verantwoordelijk?

Elke minister is volgens de Comptabiliteitswet verantwoordelijk voor het periodiek onderzoeken van de effectiviteit en efficiëntie van zijn beleid. De minister van Financiën heeft een coördinerende verantwoordelijkheid.

Hoe staat het er voor?

Inzicht nog onvoldoende

In 2013 stelde de Algemene Rekenkamer in een terugblik op de periode 2006 – 2011 vast dat van minder dan de helft van het beleid geëvalueerd was of het effectief was geweest (Effectiviteitsonderzoek bij de rijksoverheid). In het verantwoordingsonderzoek over 2014 bekeek de Rekenkamer vijf beleidsdoorlichtingen, hét instrument van het kabinet om te zien of beleid werkt en efficiënt wordt uitgevoerd. De uitkomst was dat de vijf doorlichtingen hier nauwelijks inzicht in gaven.

Ook recent onderzoek toont leemtes aan in de kennis over de werking van beleid. In het jongste rapport van de Algemene Rekenkamer, 'Zicht op belastingverlichtende regelingen', werd bijvoorbeeld geconstateerd dat van zes van de tien regelingen onbekend is of ze werken en zo ja tegen welke prijs. Een onderzoek van juni 2016 naar de aanpak van problematische schulden, een onderwerp dat hoog op de agenda's van kabinet en parlement stond, leerde dat er alleen een schatting is van het aantal huishoudens dat kampt met problematische schulden: ruim een half miljoen. Ook was er geen goed landelijk beeld van het aantal huishoudens dat hulp krijgt en het aantal huishoudens dat het zonder hulp moet stellen. Bij gebrek aan deze informatie is niet vast te stellen of de aanpak van problematische schulden doelmatig en doeltreffend is.

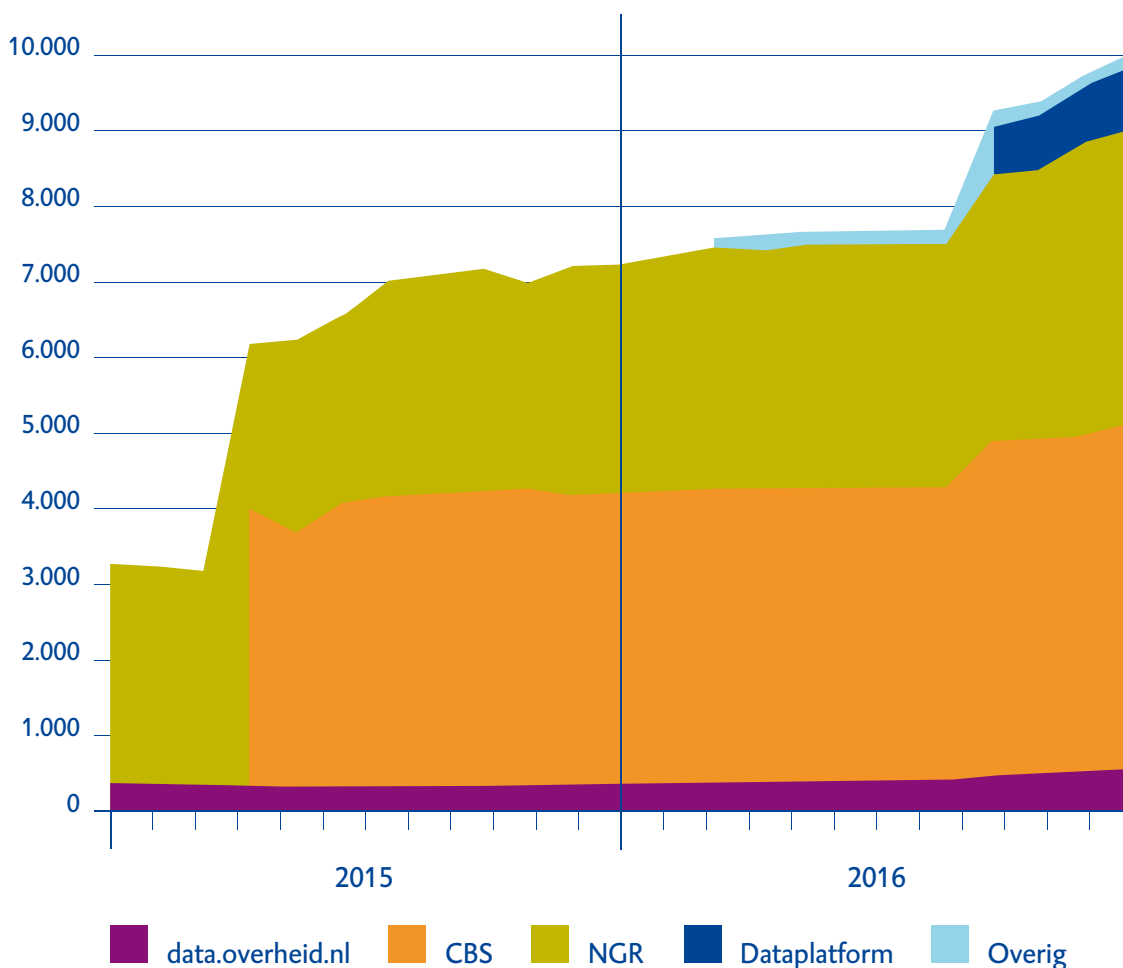
Open data

Transparantie over de besteding van publiek geld en daarmee behaalde resultaten kan vergroot worden als departementen gegevens beschikbaar te stellen als open data. Die stellen alle geïnteresseerden, van volksvertegenwoordigers tot belangenbehartigers, in staat om het functioneren en presteren van overheden kritisch te volgen.

Het kabinet zet zich via de Nationale Open Data Agenda in voor meer open data. Dit behelst onder meer het actief beschikbaar stellen van data, het monitoren van de voortgang en kwaliteit en ondersteunende activiteiten.

Departementen zijn zich in de afgelopen jaren meer gaan inspannen om gegevens beschikbaar te stellen als open data. Inmiddels zijn er meer dan tienduizend datasets opengesteld. Het toegankelijk maken van de data van het CBS, een 'dataknooppunt', heeft er in 2015 voor gezorgd dat het aanbod van open data is verdubbeld. Daarna is er echter weinig toegevoegd. Nog niet alles wat open kan, is open. Belangrijke datasets die nog kunnen worden geopend, zijn bijvoorbeeld het handelsregister, inspectieresultaten en WOZ-gegevens.

Het aantal toegankelijke datasets verdrievoudigde tussen januari 2015 en december 2016

Figuur 1 Ontwikkeling hoeveelheid open data 2014-2016

Bron: Algemene Rekenkamer 2017

De Algemene Rekenkamer heeft in drie opeenvolgende jaren trendrapporten gemaakt waarin de vorderingen met het openstellen van data zijn gevolgd. In het laatste rapport, van maart 2016, concludeerde de Algemene Rekenkamer dat de overheid kansen onbenut liet. De Tweede Kamer heeft de initiatiefwet Open overheid aangenomen. Deze wet moet de Wet openbaarheid van bestuur vervangen en neemt actieve openbaarheid als uitgangspunt. De wet ligt nu bij de Eerste Kamer, de schriftelijke behandeling loopt. In opdracht van de minister van BZK voert ABDTOPConsult momenteel onderzoek uit naar de impact die dit wetsvoorstel voor de rijksdienst en de landelijke uitvoeringsorganisaties, inclusief ZBO's zal hebben. Daarbij wordt vooral gekeken naar de bijbehorende kosten en uitvoeringslasten.

Onderzoek van de Algemene Rekenkamer

- [Inzicht in publiek geld \(2016\), Kamerstuk 31865, nr 86](#)
- [Effectiviteitsonderzoek bij de rijksoverheid: vervolgonderzoek \(2013\), Kamerstuk 33269, nr 3](#)
- [Staat van de rijksverantwoording 2014 \(2015\), Beleidsdoorlichtingen: nog te weinig zicht op doelmatigheid en doeltreffendheid \(2015\), Kamerstuk 34200, nr 2](#)
- [Trendrapport Open data \(2014\), Kamerstuk 32802, nr 7](#)
- [Trendrapport open data 2015 \(2015\), Kamerstuk 32802, nr 11](#)
- [Trendrapport open data 2016 \(2016\), Kamerstuk 32802, nr 24](#)